Adéla Benešová
Anglické gerundium a jeho české překladové koreláty
The English Gerund and its Czech Translation Equivalents
Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta,
Ústav anglického jazyka a didaktiky, září 2009
Posudek oponenta

Předložená bakalářská práce Adély Benešové je v teoretické části zaměřena na popis gerundia a jeho odlišení od dalších forem s – *ing*. V praktické části, která je založena na paralelních textech získaných pomocí programu ParaConc, se pak soustřeďuje na reflexi anglických gerundií v českém překladu, dále zkoumá, jak typy českých ekvivalentů souvisejí se syntaktickými funkcemi gerundia. Ostatní anglické nefinitní kondenzační prostředky ponechává práce stranou.

V teoretické části předložila autorka velmi přehledné, podrobné a podnětné srovnání toho, jak čtyři významné současné gramatiky angličtiny popisují fenomén gerundia. Dospěla k poznání, že například *Longman Grammar of Spoken and Written English* nezavádí gerundium jako samostatnou gramatickou kategorii a řadí ho obecně ke slovesu. Podobně *Cambridge Grammar of the English Language* řadí jak gerundia, tak patricipia do jedné skupiny. *Comprehensive Grammar of the English Language* se podrobněji věnuje jednak škále mezi podstatným jménem slovesným a gerundiem, jednak syntaktickým funkcím gerundia. Za primární zdroj pro část teoretickou i praktickou však autorka zvolila *Mluvnici současné angličtiny na pozadí češtiny* (dále *Mluvnice*), které chápe gerundium a participium jako dva různé jevy s jasně odlišenými vlastnostmi. V části, kdy autorka cituje *Mluvnici*, poněkud otrocky kopíruje tento pramenný zdroj. Jedná se v této pasáži spíše o překlad mluvnice, než o vlastní komentář. Jako problematické vidím pojetí textu jako jednotlivých poznámek s odrážkami, spíše než plynulý akademický text. Na závěr teoretické části autorka vhodně cituje dizertační práci Jarmily Petrlíkové, nicméně zde chybí její vlastní kritické zhodnocení použitých pramenů, popř. její vlastní návrh, jak gerundia a další formy s *–ing* popsat a klasifikovat, nekriticky tak zde přijímá pojetí traktované v *Mluvnici*.

Pro vlastní analýzu bylo použito sto příkladů gerundií excerpovaných ze dvou paralelních beletristický textů. Ostatní *–ing*ové formy byly striktně vyloučeny. Autorka sestavila tři tabulky ukazující počet gerundií v daných textech, jejich syntaktické funkce a české ekvivalenty. Pro větší přehlednost by bývalo bylo vhodné vyhotovit ještě tabulku, která by získané a vyhodnocené jevy prezentovala z hlediska frekvence. Usnadnilo by to čtenáři orientaci ve výsledcích práce. Četnost výskytu je komentována pouze v textu. Hlavní syntaktické funkce gerundia zahrnují: předmět, adverbium, premodifikaci, postmodifikaci, podmět a jmennou část přísudku. Cílem práce bylo prozkoumat vztah těchto syntaktických funkcí gerundií s jejich českými překladovými koreláty. Jak se ukázalo, překlady některých typů gerundií (např. předmětového doplnění adjektiva) jsou značně variabilní. Nicméně bylo prokázáno, že nejčastějšími ekvivalenty jsou (v pořadí dle frekvence) vedlejší a hlavní věty s určitým slovesem, infinitiv a podstatné jméno slovesného původu. V několika případech se gerundium nepromítne do českého překladu vůbec. Autorka důvody pro vynechání gerundia v překladu podrobně popisuje v kapitole 4.2.4. Častou tendencí, která byla vypozorována, je například překládat gerundium ve funkci předmětu do češtiny pomocí infinitivu. Jak dále vyplývá z českých překladů, lze celkově též říci, že čeština má tendenci preferovat spíše slovesné charakteristiky gerundia.

V neposlední řadě se ukázalo, že použití anglického gerundia a jeho reflexe v českých Protějšcích úzce souvisí s analytickou povahou angličtiny a syntetickou povahou češtiny.

Poznámky, dotazy k jednotlivostem

K citacím:

- autorka zvolila k citacím poznámky pod čarou, často však není jasné, zda se jedná o citaci či parafrázi
- často též není zjevné, z jaké strany citovaného zdroje informace pocházejí, např. citát na str. 12 "word derived from a verb base, which functions as or like a noun.", str. 13; str. 18; na str. 24 není jasné, kde citát začíná a končí

Gramatika, spelling:

- překlepy: „if their function adverbially", str. 16, „disertation", str. 24
- „eventually", str. 20 – nemá být spíše „possibly"?; „this differences", str. 24
- „the Czech", str. 29, 39, 41, „the English", str. 41 – proč je zde vhodnější člen určitý na rozdíl od zbytku textu?
- „occuring", str. 30; „abovementioned", str. 34
- „seven of them concerns", „the both words", str. 37; „secon impertant", str. 49
- „less passive constructions", str. 50
- "čeština jako syntaktický jazyk", str. 55

Vysvětlení:

- Kam by autorka sama zařadila *–ing* formy ve větách, které cituje v teoretické části?: They are *entertaining* the prime minister., str. 12; a very *inviting* prospect, str. 14; She was busy *typing*. The boy kept *asking* questions., str. 19;
- „verbal noun" str. 19 je použito ve významu „deverbal noun"? Za jakých podmínek jsou tyto termíny rozdílné nebo naopak synonymní?
- „adverbial of result", str. 24 – proč je zařazen jako zvláštní typ, ne jako podtyp „adverbial of manner"?
- V jakém významu je použit termín "patient", str. 35, 47?
- Proč je na str. 41 ve spojení "nelákalo vysedávat" forma "vysedávat" určena jako předmět?
- význam termínu "experient"?, str. 50

Závěr: Jak je zřejmé z výše uvedeného, práce Adély Benešové splnila požadavky kladené na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou mezi *výborně - velmi dobře*.

Mgr. Veronika Srchová

V Praze 4. září 2009